

UM:n puhe kestävän kehityksen toimikunnan kokouksessa 22.6.2010; valmistautuminen YK:n kestävän kehityksen konferenssiin 2012: Mitkä ovat vihreän kasvun edellytykset globaalisti?"

Arvoisa Ministeri, hyvä kuulijat,

YK:n kestävän kehityksen konferenssissa Rio de Janeirossa 1992 päästiin yhteisymmärrykseen luonnontaloudellisesti kestävän kehityksen periaatteista; kaiken kehityksen on oltava taloudellisesti, yhteiskunnallisesti ja luonnontaloudellisesti kestävä. Köyhyyden poistaminen voi olla tehokasta ja pysyvää vain noudattamalla kaikkia kestävän kehityksen periaatteita.

Näyttää kuitenkin siltä, että Rion kokouksen jälkeisinä vuosina on saavutettu edistystä taloudellisessa ja yhteiskunnallisessa kehityksessä, mutta luonnontaloudelliseen kestävyYTEEN ei ole kiinnitetty tarpeeksi huomiota. YK:n kestävän kehityksen konferenssi vuonna 2012 eli Rio+20 on suuri mahdollisuus sitouttaa entistä vahvemmin kansainvälinen yhteisö Rion ympäristökonferenssin kokonaistavoitteisiin ja erityisesti kestävän kehityksen kolmeen pilariin.

Vihreä talous on yksi Rio+20 konferenssin erityisteemoista ja se perustuu luonnontaloudelliseen kestävyYTEEN. Tavoitteena on matalahiilinen, resurssitehokas ja ympäristöystävällinen talous, jossa talouskasvu ei enää aiheuta ympäristön pilaantumista. Konferenssissa on syytä nostaa selkeästi esiin vihreän talouden ja köyhyyden vähentämisen yhteys.

Viime toukokuussa pidetyssä Rio+20-konferenssin ensimmäisessä valmistelukokouksessa kehitysmaat olivat kuitenkin varauksellisia vihreän talouden suhteen. Maat pelkäsivät, että vihreän talouden aloitteet ovat "uuskolonialismia" ja hyödyttävät vain teknologisesti kehittyneitä rikkaita maita. Konferenssin valmisteluprosessin edetessä on tärkeää selventää, mitä tarkoitetaan vihreällä, matalahiilisellä talouskasvulla ja huomiotava erityisesti kehitysmaiden tarpeet ja huolenaiheet. Kehitysmaiden ei ole pakko uhrata luonnontaloudellista kestävyttään vaurastuakseen. Tähän ne tarvitsevat kehittyneiden maiden osaamista ja tukea.

Vihreä talous edesauttaa kehitysmaiden talouskasvua. Kehitysmaita on autettava loikkaamaan suoraan sellaiselle kasvu-uralle, joka ei tuhoa maan ja kansalaisten elinehtoja. Suotuisan investointiympäristön luominen on keskeinen perusedellytys kehitysmaiden matalahiiliselle taloudelle. Ympäristöystävällisille tuotteille on potentiaaliset suuret markkinat myös kehitysmaissa, ne on vain saatava toimimaan. Lisäksi tarvitaan mm. julkisia, hyvin kohdennettuja investointeja, tukea tuotekehitykselle, oikeaa hinnoittelua ja viisaasti suunnattuja tukiaisia, oikeaa sosiaalipolitiikkaa sekä kestäviä kulutus- ja tuotantotapoja. Matalahiiliset kehityssuunnitelmat on integroitava kehitysmaiden kansallisiin kehityssuunnitelmiin ja toimiin, näihin kuuluvat esimerkiksi ilmastositomuksen edellyttämät kansalliset hillintä- ja sopeutumissuunnitelmat.

Teollisuusmaiden rahoitus kehitysmailla on avainasemassa pyrittäessä kohti vihreää taloutta. Avunantajien on harmonisoitava apuaan ja toimittava yhteistyössä matalahiilisen talouden hyväksi. Lisäksi etelä-

etelä sekä kolmikantayhteistyö ja kehitysmaiden omistajuus ovat tärkeitä. Tukea on ohjattava vihreän talouden kannalta vaikuttavimmille sektoreille, kuten energiaan, kuljetuksiin, maatalouteen, jätehuoltoon, maankäyttöön ja hiilen sidontaan.

Suomi on vahvasti sitoutunut vihreään talouteen ja hallituksen kehityspoliittinen ohjelma korostaa, että luonnontaloudellisesti kestävä kehitys tulee nähdä selkeästi kaiken kehityksen perustana. Kehityspoliittika ja – yhteistyö perustuvat entistä vahvemmin kehitys- ja ympäristöhaasteiden samanaikaiseen ratkaisemiseen. Suomi on aktiivisesti Japanin ja Korean kanssa ajanut OECD:n kehitysapukomiteassa selvityksen tekoa siitä, kuinka kehitysyhteistyön keinoin voitaisiin tukea vihreää kasvua. Selvitys siitä on käynnissä ja tulokset on odotettavissa syksyllä.

Kansliapäällikkö Pokka jo valotti vihreää taloutta luonnonvarojen hyödyntämisen näkökulmasta. Minä esitän muutaman huomion aivan oman vientibisneksemme kannalta. Vihreä kasvu on Suomelle myös merkittävä taloudellinen mahdollisuus. Ympäristöliiketoiminta on maailmanlaajuisesti yksi nopeimmin kasvavia yritysalamien aloja. Ympäristöteknologinen osaaminen on Suomessa korkealla tasolla, se täytyy vain pystyä muuntamaan vienniksi ja maahan tuleviksi investoinneiksi. Mitä paremmin tässä onnistumme, sitä enemmän tänne luodaan vihreitä työpaikkoja. Tässä työssä ovat keskeisiä tekijöitä Sitran vuonna 2007 valmistuneesta ympäristöteknologian vientiä koskeneesta harjoituksesta juontunut Cleantech-brändi ja sen alaiset klusterit, kuten äskettäin toimintansa aloittanut Finnish Water

Forum. Parhaillaan ollaan esimerkiksi luomassa erityistä Cleantech Kiina-strategiaa, jota työstävät UM, TEM, Tekes, Finpro sekä Lahden tiede- ja yrityspuiston alainen Finnish Environmental Cluster in China.

Tämän työn on oltava pitkäjänteistä. Kilpailu on kovaa. Ulkoasiainministeriön panos tulee ensisijaisesti edustustoverkkomme kautta. Teemme selvitystyötä ja analyysiä mahdollisuuksista keskeisillä markkinoilla, järjestämme promootiotilaisuuksia ja osallistumme vierailujen järjestämiseen. Ulkomaankauppa- ja kehitysministerin vienninedistämismatkat ovat yksi tärkeä instrumentti tässä työssä. Vihreä talous on nykyisin etualalla kaikilla näillä matkoilla.